

Emil MOISE*

Un drept pentru care încă mai trebuie luptat: asigurarea produselor de igienă intimă feminină, în școli. Povestea unui liceu din Buzău (I)

În luna martie, 2023, una dintre asistentele medicale care deservește liceul în care predau¹ mi-a spus că la controlul de rutină a constatat nereguli cu privire la asigurarea condițiilor de igienă a copiilor în toaletele unității de învățământ (niciuna din toaletele internatului, în care erau cazați aproximativ 100 de copii, băieți și fete, nu era dotată cu săpun și hârtie igienică, în celelalte toalete din școală hârtia igienică și săpunul erau asigurate în cantități mult mai mici decât necesarul, coșurile de gunoi din toalete nu erau acoperite cu capac, iar hârtia igienică, acolo unde era asigurată, era așezată direct pe pardoseală, neexistând suporturi speciale).

Cadrul medical a ales să apeleze la mine deoarece, cu câteva luni în urmă, printre propunerile mele și ale elevilor de completare a regulamentului liceului, s-au aflat și propunerile ca toaletele elevilor să aibă în permanență hârtie igienică și săpun și să fie dotate la fel precum ale cadrelor didactice. (Salariații unității de învățământ respinseseră, în unanimitate, toate propunerile; la fel au votat părinții din Consiliul reprezentativ al părinților; în oglindă, toate propunerile au fost votate *pentru* în Consiliul reprezentativ al elevilor, dar votul final, decisiv, aparține membrilor Consiliului de administrație, care, păstrând linia trasată de directoarea liceului, au votat împotriva².)

În discuțiile cu elevii/elevetele din școală, pe marginea acestor teme, am întrebat o fată (de clasa a XII-a) dacă elevele au întotdeauna la ele (atunci când au nevoie), produse de igienă menstruală. Răspunsul a fost negativ, completat cu afirmația că de multe ori, fetele sunt nevoite să se împrumute de la alte fete. De aici a pornit totul. Imediat m-am gândit la o altă propunere de completare a regulamentului liceului, pe care am formulat-o în aceeași zi: *În toaletele elevelor vor fi instalate dispensere care să asigure permanent, în timpul programului școlar, articole de igienă menstruală.*

Înainte de a înregistra propunerea am decis să anunț elevii/elevetele despre acest demers, să le explic importanța acestuia și să le prezint atât argumentele cât și câteva exemple de

* *Doctor în Drept, Universitatea de Vest Timișoara*
 Email: emfilia@yahoo.com
 Manuscris primit la 25 septembrie 2023.

1 Liceul Agricol „Dr. C. Angelescu” Buzău. Majoritatea elevilor/elevelor provin din mediul rural. În anul școlar 2022/2023, în liceu erau înscriși 1009 elevi/eleve (din care 700 băieți și 309 fete), din care aproximativ 800 frecventau școala (520 băieți și 280 fete).

2 Un articol în care am prezentat o mică parte din situația din școală, de atunci, poate fi citit aici: <https://bit.ly/3PZwDgg> (accesat la 10.09.2023).

bune practici în acest sens (țări precum Scoția, Spania, Irlanda, sau unele dintre statele SUA, ori autorități publice locale, precum Primăria Sectorului 6 și Primăria Sectorului 5 care au decis ca în toaletele unor școli pilot să fie asigurate, gratuit, produse de igienă intimă pentru fete). Printre exemple se afla și cel al elevilor dintr-o școală din Dorohoi care, după ce cadrele didactice au respins propunerea ca în toaletele fetelor să fie asigurate produse de igienă intimă specifice, nu au renunțat și au căutat sponsori care au acceptat să le ofere sumele necesare achiziționării unor astfel de produse. Impresionată de această (din urmă) poveste, Andreea, o fată de clasa a X-a, școala profesională, m-a întrebat dacă nu ar putea să se implice. În fapt, a aprins o scânteie, a solidarității. Am propus copiilor să schimbăm inițiatorul demersului: nu mai eram doar eu, ci toți cei/toate cele care doreau să se alăture. Andreea a fost prima care a semnat, după ea au semnat colegile și colegii de clasă. Gestul elevei m-a determinat să reiau povestea, la fiecare clasă. Efectul a fost pe măsura importanței temei: eleve și elevi participau la discuții și semnau inițiativa. Dacă băieții semnau atunci când dosarul cu semnături ajungea la fiecare dintre ei, fetele se adunau mai multe deodată dornice să semneze. Bulgărele devenea din ce în ce mai mare. Am plecat de la 13 semnături la prima clasă, am ajuns la 30, ținta a crescut la 50 (și a fost repede atinsă), apoi 100

Am redactat un formular pentru strângere de semnături ale cadrelor didactice și ale celorlați salariați ai liceului. Elevii au fost entuziasmați și au pornit și pe această direcție, în care erau atât de siguri că vor determina cadrele didactice să se alăture demersului și să semneze (cel puțin pe cele de sex feminin și pe profesorii care aveau copii de sex feminin). Entuziasmul lor s-a stins după doar trei zile – o singură profesoară a semnat, iar după intervenția publică a doamnei directoare în cancelarie, aceasta a afirmat că, de fapt, nu a înțeles bine despre ce este vorba și și-a retras susținerea.

Prima ședință în care a fost discutată propunerea a fost a Comisiei pentru întocmirea regulamentului (Comisia). Ca inițiator, dar și în calitate de membru al comisiei, am participat la ședință. Argumentele prin care motivam propunerea au fost formulate pe trei direcții și au fost prezentate atât în scris cât și verbal, în detaliu, în fața membrilor/membrilor comisiei³: asigurarea egalității între elevi și eleve (elevii au asigurate la toaletele școlii produsele de igienă intimă de care au nevoie, în conformitate cu prevederile legale privind asigurarea sănătății și a igienei intime în școli, pe când fetele nu⁴), obligativitatea legală a școlii de a garanta condiții care să asigure igiena intimă (pentru elevi și eleve), obligativitatea școlii de a găsi mijloace de combatere a abandonului școlar. Sintetizând, argumentele mele pentru a convinge membrii Comisiei căutau să răspundă la următoarele două întrebări: Este propunerea mea susținută de elevi/eleve utilă elevilor din școala noastră? Dacă da, ce am putea să facem noi, cadrele didactice, pentru a o putea implementa?

Mai multe au fost susținerile care se opuneau demersului: lipsa de fonduri (motiv

3 Din Comisia de regulament făceau parte directoarele liceului, doamna administratoră, 4 cadre didactice (inclusiv eu), o reprezentantă a elevilor/elevelor și o reprezentantă a părinților (care nu a participat – doamna directoare nu a putut dovedi că a anunțat-o pentru a participa la ședință).

4 Faptul că prin propunere solicitam ca în toaletele elevelor să fie asigurate și absorbante nu putea fi considerat ca o cerință suplimentară pentru fete, față de băieți, ci doar asigurarea nevoii specifice pe care o au fetele, diferit de băieți.

invocat de doamna directoare, fără a prezenta însă situația financiară a școlii⁵), faptul că „din discuțiile avute, doamnele din cancelarie nu dau credit unei asemenea propuneri”, faptul că absorbantele ar fi luate de fete din toalete în număr mai mare decât cel necesar scopului pentru care ar fi asigurate (bazat doar pe prezumpția de rău comportament al elevelor, nejustificată în vreun fel), refuzul *apăsător* și exprimat insistent al doamnei administratoră de a face referat de necesități prin care să menționeze că „astfel de chestii” ar trebui achiziționate, faptul că astfel de produse, în eventualitatea că ar fi cumpărate, ar trebui să se afle la cabinetul medical al școlii și nu la toaletele fetelor, faptul că ar fi produse consumabile cu regim medical și nu ar putea fi achiziționate de școală, faptul că în luna respectivă nu au ajuns banii de burse sau pentru abonamentele de transport (deși sunt bugete separate și ordonatori de credite separați), afirmații incoerente precum „dacă punem propunerea în regulament degeaba o punem acolo, nu facem decât să împotmolim o situație și noi nu trebuie să o împotmolim, căci de aia suntem într-o comisie, trebuie să găsim o cale să nu o împotmolim”; sau „propunerea nu poate fi implementată administrativ”; sau afirmații care doar consumau din timpul dezbaterilor, cum ar fi: „nu noi trebuie să oferim această soluție, ci elevii ar trebui să susțină această propunere în Consiliul Județean al Elevilor și să încerce să convingă autoritățile să adopte această propunere, astfel încât să existe reglementare, ca noi să o putem aplica”; „există și cheltuieli neprevăzute, de exemplu, se sparge o țeavă, ce faci, repari țeava, sau iei tampoane pentru eleve?” (întrebare adresată de doamna administratoră, aceeași care a afirmat că nu poate face referat în care să treacă produse de igienă intimă pentru fete), ori afirmații incalificabile, precum: „Sincer, când am văzut propunerea mi-a venit să râd, scuze, dar chiar mi-a venit să râd, adică e ca și cum avem totul la dispoziție, avem tot ce trebuie, ne mai lipsesc tampoanele, o astfel de decizie ar trebui să o luăm când avem tot ce ne trebuie și ne mai gândim cu ce să ne răsfațăm; apoi, noi trăim în România, de unde știm noi că românul nostru, când se duce la baie și vede acolo cutiuța cu 10-20 de absorbante, nu își ia 10 și nu își bagă în traistă și nu le mai găsim după aceea; sincer, mie mi se pare jenant să stăm două ore și să discutăm despre tampoane și apoi să mai apară decizia noastră și pe site-ul școlii; legat de egalitatea de gen, unde sunt băieții, hai să le luăm și lor ceva, ei nu au nevoie de ceva... intim? – sincer, nu e o discriminare?”; „ia-le și lor lame de ras, spumă de ras, chiloți”.

Îndemnul final a aparținut doamnei directoare, care a continuat: „s-a discutat în cancelarie că doamnele profesoare aflate la menopauză vor collagen, iar alea în prelungire vor pampers”; sau „nu este o discriminare de gen faptul că fetele trebuie să treacă prin perioada menstruației și băieții nu?, să aibă și băieții menstruație, să le trebuiască și lor

5 De altfel, ca toate susținerile care se opuneau demersului, și aceasta era una de genul *pistelor false*, deoarece sumele care ar fi fost necesare pentru achiziționarea unor astfel de produse puteau fi alocate din fondurile prevăzute de primărie pentru produse de curățenie și igienă (capitol distinct în alocarea bugetară). Iată o variantă a evaluării: un număr de 300-350 de fete care frecventează școala și o utilizare medie lunară de 7 absorbante de față, ar rezulta maximum 2.450 de absorbante pe lună, ceea ce la un preț de 80 bani/absorbant ar însemna 1960 lei/lună (am avut în vedere absorbante cumpărate din magazine *en detaille* și nu din depozite, unde prețurile ar fi fost mai mici. Pe de altă parte, școala beneficia și de fonduri proprii, având 60 ha teren arabil în arendă, două spații comerciale închiriate unor societăți comerciale, sala de sport închiriată unei asociații sportive și taxa de internat care însuma 10 000 lei lunar.

absorbante (sic!)”⁶. Ultima afirmație din finalul dezbaterii, a doamnei administratoră: „Dacă erați director, vă spun eu că dumneavoastră nu ați fi decis să cumpărați absorbante!”.

Cu excepția mea, niciuna dintre persoanele membre în Comisie nu a susținut propunerea, a mea și a elevilor/elevelor. Ședința a durat o oră și 50 de minute, interval în care, în continuu, membrele comisiei (și în special doamna directoare) au combătut propunerea, iar în final, când i-au dat cuvântul elevei prezente la dezbateri, doamna directoare a insistat, la fiecare răspuns al elevei, să direcționeze răspunsurile în sensul care îi convenea, și anume respingerea propunerii.

Am răspuns, în detaliu și cu argumente, în special de natură juridică⁷, la toate afirmațiile și întrebările expuse (inclusiv la cele care încercau să ducă discuția în derizoriu). Cu excepția mea, toate persoanele din Comisie au votat împotriva propunerii.

A urmat ședința Consiliului reprezentativ al elevilor. La ședință, pentru prima dată în acel an școlar, a participat și doamna directoare⁸, însoțită de câteva profesoare. Discursul meu, prin care prezentam argumentele care susțineau propunerea era întrerupt frecvent de una dintre profesoare, aceeași care în Comisie a vorbit cel mai mult pentru respingerea propunerii (deși își cerea scuze la fiecare întrerupere, continua în același fel, fragmentându-mi discursul). A fost urmată de o altă profesoară, de limba și literatura română, care a vorbit despre lipsa fondurilor (fără a fi abilitată și în măsură să abordeze acest domeniu, fără a prezenta o situație financiară a liceului care să probeze afirmațiile, fără să asculte argumentele prin care demonstrez că pentru achiziționarea absorbantelor nici măcar nu erau necesare fonduri suplimentare, liceul putând să se încadreze în sumele alocate de primărie pentru asigurarea (obligatorie) a igienei elevilor/elevelor).

A venit rândul doamnei directoare să îmi întrerupă prezentarea argumentelor, a cadrului legal și răspunsurile pe care le dădeam obiecțiilor repetate ale cadrelor didactice și ale ei înseși. Discursul meu era atât de des întrerupt de doamna directoare încât nu apucam să duc nicio propoziție până la capăt. A fost nevoie să îmi amintesc că suntem în fața unor elevi, că domnia sa este directoarea liceului și că un astfel de comportament, nerespectuos, contrar a tot ceea ce copiii învață în școală în legătură cu dialogul și respectul, trebuie să înceteze. „Cum ar fi dacă aș propune și eu să completăm regulamentul școlii cu o prevedere prin care școala să achiziționeze vibratoare pentru femei”?, a întrebat doamna directoare, ca variantă a comportamentului indezirabil pe care tocmai ce îl sancționasem. Am răspuns inclusiv la această întrebare care a determinat elevii să se uite uimiți unul la

6 Având în vedere intenția clară de a împiedica transpunerea în regulamente a propunerii, pe parcursul dezbaterii, am rugat colegile din Comisia de regulamente – din comisie făceau parte, cu excepția mea, numai persoane de sex feminin – să găsim o formulă de dialog astfel încât propunerea să poată fi implementată, nu blocată.

7 Emil Moise este doctor în Drept cu o teză privind drepturile copiilor - vezi teza pe https://www.revistadrepturileomului.ro/assets/books/Emil_Teza%20doctorat.pdf (nota red.).

8 La ședința anterioară a Consiliului reprezentativ al elevilor, elevii au votat pentru adoptarea tuturor propunerilor colegilor lor și ale mele care vizau asigurarea unora dintre drepturile elevilor din școală și oprirea unora dintre ilegalitățile din școală care, de asemenea, afectau drepturile lor. Impresionată de faptul că elevii au votat *pentru* la toate propunerile (așa cum a votat și colega lor care îi reprezenta în Consiliul de administrație), contrar voturilor în unanimitate împotriva, ale cadrelor didactice, ale părinților și ale membrilor Consiliului de administrație, directoarea a decis să participe la această ședință pentru a le da o lecție și pentru a-i determina să voteze împotriva dotării toaletelor elevelor cu produse de igienă intimă (contrar dorinței colective a elevelor și elevilor exprimate prin susținerea propunerii, asumată prin semnăturile care însoțeau proiectul).

altul (și la mine). „Propunerea, de fapt, nu este a mea, ci a profesoarelor, în cancelarie” a continuat doamna directoare, în dorința de a avea ultima replică, după care a părăsit sala, cu un aer de insatisfacție, dat de faptul că elevii nu o susțineau, așa cum era obișnuită să facă persoanele din categoria cadrelor didactice și ceilalți salariați ai școlii.

După toate aceste discuții, am rugat cadrele didactice să ne retragem, lăsând elevii să delibereze și să voteze. Au fost 3 voturi *împotrivă*, iar toate celelalte au fost *pentru* adoptarea propunerii. În procesul verbal al ședinței s-a consemnat că cei trei elevi au votat *împotrivă* deoarece după votul *pentru* acordat propunerilor din ședința anterioară au fost sancționați.

Directoarea a participat și la ședința Consiliului reprezentativ al părinților, însoțită, de asemenea, de unele profesoare. A fost cea mai neplăcută dezbateră la care am participat.

Ședința a durat o oră și 4 minute. În primele 10 minute am prezentat un scurt istoric al studiilor mele și al demersurilor mele, cu referire strict la problematica drepturilor copiilor, în general, a fetelor în special, și am prezentat argumentele care susțin propunerea mea, pe cele 3 direcții menționate *supra*.

La fel ca în cazul discuțiilor din cadrul Comisiei pentru regulament, părinții au pornit de la premisa că propunerea trebuie respinsă și au încercat tot felul de tertipuri pentru a ieși din cadrul prezentat de mine, cel al utilității demersului. Am intervenit după primele reacții și am rugat părinții să încercăm să găsim o cale de punere în aplicare a propunerii (despre care spuneau că e utilă) și nu să o respingem invocând chestiuni care nu se susțin, ori sunt irelevante.

Singurul părinte de sex masculin prezent la întâlnire a afirmat că propunerea este imposibil sau foarte greu de aplicat întrucât Direcția Sanitară ne va sancționa deoarece este greu să găsești dispensere care să respecte normele tehnice. Am răspuns că dispenserele au fost menționate în propunere doar ca o expresie a faptului că absobantele vor fi depozitate, însă acestea puteau fi înlocuite cu orice obiect de depozitare, inclusiv cutii de carton, confecționate de noi, în școală. După această primă intervenție, replicile au venit în valuri, din ce în ce mai penibile: „ne trezim noi acum, la Liceul Agricol, hai să punem noi niște tampoane în școală, în baia fetelor intră și băieții și o să fie o întregă babilonie, o să se distreze cu ele, o să fie lipite pe frunte, pe unde o fi”⁹; „folosirea tampoanelor e cu revers, pot fi nepotrivite, dumneavoastră sunteți promotorul unei idei foarte bune și poate să iasă ceva discutabil” (intervenția unei profesoare dirigintă care a participat la ședință, deși am subliniat că în propunere nu am folosit termenul „tampon”); „am fost la baie și am găsit hârtie igienică folosită și nefolosită aruncată pe jos, dragi părinți știți câte obscenități aud la clasă din partea copiilor, uneori nici nu pot să stau la catedră sau la tablă, sunt multe aspecte de remediat în această școală și în această țară, despre ce vorbim noi aici?; eu cred că noi suntem considerați proști, am două fete, ambele sunt cu studii superioare și bine

9 Susținerile au fost formulate de mama unei eleve, aceeași care la ședința anterioară cu părinții, în care s-au discutat cele 23 de propuneri privind drepturile copiilor din școală și oprirea ilegalităților comise în școală, a vorbit pe un ton ridicat, întrerupându-mă încontinuu, folosind inclusiv jigniri, iar doamna directoare, prezentă la ședință, nici nu a oprit-o și nici nu i-a spus să folosească un limbaj și un comportament adecvat, așa cum era obligată să facă. Am întreat-o de unde îi vin asemenea idei, dacă la domnia sa în familie se întâmplă așa ceva și a răspuns că da (motiv pentru care am rugat-o să lase astfel de idei acolo unde își au sursa și să nu le aducă și în școală).

poziționate, nu am auzit niciodată că nu au tampon, absorbant etc. la ele, sau că au apelat pentru așa ceva la altcineva, nu am auzit niciodată ceva de genul ăsta, despre ce vorbim noi aici, de ce stăm noi aici la ora asta, pentru ce, pentru tampoane, pentru igienă intimă?” (afirmația/întrebarea aparțin altei diriginte): „asta (să dotăm toaletele școlii cu absorbante) e o jignire la adresa mamei, ce mama nu e în stare să îi pună copilului ei ce îi trebuie?” (a revenit mama care spunea că băieții din școală își vor pune tampoanele pe frunte), cele două vorbind una peste cealaltă, cu glas ridicat, insistând împotriva propunerii; „noi trebuie să ne canalizăm disponibilitatea spre a educa acești copii, nu știu să spună „vă rog frumos să mă scuzați, sau îmi pare rău, nu se va mai repeta, ei nu au în vocabular formule din acestea de bun simț, noi aici trebuie să lucrăm”. (După ce am corectat-o, spunând că generalizează nepermis, a continuat: „te rog să încetezi, eu nu vin aici din timpul meu, să ascult bășcăreli (sic!), să fie clar, noi avem alte priorități, cuptorul de patiserie e din 2006 și ministerul nu a mai alocat bani, pentru tampoane, produse intime, bla, bla, bla, să se aloce bani de la ong-uri, prin proiecte, altceva, nu fac eu discuție acum de tamponul tamponului, nu, eu nu pentru asta am venit aici, sunt foarte multe alte dotări de făcut în școală, știți ce ar fi în curtea școlii, după ce s-ar monta cutii cu tampoane, credeți că am mai putea merge?”). Trei mame au început să vorbească în același timp, cu glasul ridicat și să critice faptul „ilegal” că am „pus copiii să semneze” pentru susținerea proiectului (una din mame chiar a bătut cu pumnul în masă – „ați obligat copiii minori să semneze, ilegal, de ce, dacă fata dumneavoastră s-ar duce pe centură fără ca dumneavoastră să știți, cum ar fi?”).

Votul reprezentantelor (și reprezentantului) părinților a fost împotriva propunerii.

Contextul din școală demonstra fără echivoc că direcția trasată de conducerea școlii era în sensul respingerii radicale a propunerii. Atunci am mutat discuțiile și în afara școlii. Două inspectoare și un inspector școlar au salut demersul (fiind și consilier local, inspectorul școlar mi-a sugerat să ducem propunerea la nivel de localitate și s-a oferit să mă sprijine în acest sens). Erau câțiva pași importanți câștigați.

Am contactat-o pe președinta Consiliului Județean al Elevilor din Constanța și i-am cerut sprijinul (o scrisoare de susținere ar fi fost importantă) – a fost de acord și, de asemenea, a felicitat demersul.

Pe 12 mai am fost în audiență la președinta Comisiei Județene pentru Egalitate de Șanse (COJES), Buzău. I-am prezentat inițiativa și i-am cerut sprijinul (m-am gândit că un aviz de susținere ar conta mult în discuțiile din Consiliul profesoral al liceului, respectiv în Consiliul de administrație). Discuția a durat aproape două ore în care, în prezența și a juristei instituției pe care o conduce¹⁰, i-am redat argumentele mele, pe larg, i-am descris pașii pe care i-am făcut în școală și reacțiile negative (și agresive) ale directoarei, ale cadrelor didactice din Comisia de regulament, ale reprezentanților părinților. Totodată i-am povestit despre susținerea elevilor și a elevilor și despre votul favorabil al acestora. Doamna președintă a declarat că ne susține demersul și am stabilit că pentru un aviz favorabil din partea COJES este nevoie de votul membrilor/membrilor.

Următoarea persoană cu care am luat legătura a fost doamna doctor Elena Ucenic, medic primar obstetrică-ginecologie, din Sibiu, care, de asemenea s-a bucurat de idee și

10 Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Buzău.

mi-a declarat că o susține¹¹.

În școală, am conceput un chestionar cu 9 întrebări, pe care l-am adresat elevelor. Pentru reprezentativitate era necesară completarea unui număr de 30-35 de eleve. Chestionarul a fost completat, anonim, de un număr de 162 eleve, de la clase diferite, atât de la liceu cât și de la școala profesională, de vârste diferite, din medii diferite (rural/urban, din familii cu venituri mici/mari, din centre de plasament), de etnii diferite.

În data de 15 mai 2023 m-am adresat președintei COJES cu rugămintea să convoace o ședință extraordinară în care să se discute și să se voteze propunerea mea și a elevelor/elevilor¹². Citez din solicitarea adresată: „În cadrul ședinței COJES voi prezenta motivele de drept și de fapt care susțin prezenta solicitare, voi detalia rezultatele chestionarului aplicat în unitatea școlară și voi reda concluziile discuțiilor cu elevele, cu cadrele medicale care deserveșc unitatea școlară, cu unele dintre diriginte, cu doamnele angajate la serviciul de curățenie”.

Ședința a fost programată pentru data de 29 mai 2023.

Redau pledoaria pe care, în ședință, am susținut-o în fața membrilor/membrilor Comisiei Județene pentru Egalitate de Șanse, Buzău:

Ședința COJES¹³

E.M.¹⁴ (după o scurtă prezentare a activității proprii)

Stimate Doamne, și stimați domni. Am exprimat ideea de acum la mine în școală, copiilor. Le-am vorbit despre faptul că aș dori ca la toaletele elevelor să fie produse de igienă menstruală gratuit, asigurate în timpul programului școlar, am adus câteva argumente copiilor.

La prima clasă la care am vorbit, o elevă m-a întrebat la sfârșit dacă nu ar putea să se implice și ea, sau să implice și copiii. Să vă explic de ce mi-a pus această întrebare. Scoția este prima țară care a decis ca în toate toaletele publice să existe produse de igienă menstruală gratuit: în malluri, în cinematografe, în orice restaurant, în orice instituție. Dacă veți ajunge în Scoția veți vedea cu ochii dumneavoastră că există obligativitatea de a asigura aceste produse la toalete, așa cum există obligativitatea și în România, de altfel, de a asigura hârtie igienică și săpun. Orice toaletă publică din România este obligată să asigure hârtie igienică și săpun. În Scoția, în plus, sunt și produse de igienă intimă pentru femei. Nu este singura țară care a făcut asta. Mai sunt câteva state din SUA, șaptesprezece,

11 Doamna doctor Elena Ucenic, din Sibiu, se implică activ în promovarea educației pentru sănătate, ține prelegeri copiilor din licee și școli gimnaziale, dar și studenților/studentelor și promovează o viață bazată pe informare medicală, mai ales cu referire la problematica sănătății intime feminine. Face filmulețe de promovare a igienei sanitare pentru zona intimă, este foarte deschisă la comunicări cu tinerii, răspunde la întrebări, problematizează, dă cazuri din practica dumneaei ca să arate tinerelor ce nu trebuie să facă în cazuri precum cele în care tinere au ajuns la domnia sa la cabinet cu probleme.

12 Organizația neguvernamentală pe care o reprezint în calitate de președinte, Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință, este membră a COJES de la înființare. Am deținut funcția de vicepreședinte (ales) al acestei comisii în toată perioada în care această funcție a existat în organigramă.

13 Textul ședinței reproduce, cu foarte mici adaptări, cele spuse la întâlnire. Au au fost lăsate pe dinafară câteva detalii, nerelevante, necesare pentru urmărirea ideilor care reprezentau miza întrunirii COJES.

14 Voi folosi inițialele numelui meu pentru a distinge discursul meu de intervențiile membrilor Comisiei.

care au implementat această propunere în școli: produse de igienă menstruală pentru fete, gratuit, la toalete.

Să vedem în România. În Capitală, există produse de igienă intimă pentru fete, asigurate gratuit, în școli din sectoarele 5 și 6, începând cu luna ianuarie, acest an. În sectorul 4 a fost o propunere de acest gen, dar a fost respinsă. Iar în celelalte sectoare nu a existat nicio propunere.

O propunere de acest fel s-a mai făcut la Constanța. Cred că se va vota la sfârșitul lunii. Inițiativa aparține Asociației elevilor din Constanța, organizație puternică. Au obținut gratuitate pe autobuze, pe tren, au dat în judecată Ministerul Educației de vreo trei ori și de fiecare dată au câștigat. Este alcătuită doar din elevi, președintă este o fată din clasa a unsprezecea, a promis că va susține și ea demersul nostru la școala la care predau.

Asociația a găsit un consilier, a plasat proiectul aceluși consilier, a mers cu el în consiliul local, urmează să se voteze, probabil, în ședința următoare.

Și într-o școală din Dorohoi, elevii au cerut să se asigure, prin regulament, produse de igienă menstruală. Cadrele didactice au respins propunerea, numai că elevii/elevele nu s-au lăsat. Au mers în localitate și au găsit sponsori care au finanțat achiziționarea produselor. Este o rușine pentru cadrele didactice de acolo care, probabil, or fi zis: „plecați de aici cu chestiile astea”. Acum le văd în toalete.

Auzind toate acestea, o elevă de a mea, de la școala profesională, a întrebat cum am putea să implicăm și noi copiii. Mi-a trecut prin minte să îi spun că nu este nevoie să se implice copiii, câte vreme am eu propunerea. O voi duce eu mai departe și vom vedea ce se va întâmpla în consiliul profesoral, respectiv consiliul de administrație. Dar imediat am realizat că propunerea este foarte bună. Am felicitat-o și am zis: „uite cum facem, o să combinăm ceea ce zic eu cu ceea ce zici tu”. Asta înseamnă că nu o să mai spun: doamnă directoare, vă rog să supuneți aprobării propunerea mea, subsemnatul x, ci doamnă directoare, vă rog să supuneți aprobării propunerea mea, a elevilor și elevelor și a cadrelor didactice/ salariaților care doresc să se implice.

Am spus la toate clasele povestea și am întrebat și alți copii dacă doresc să se alăture demersului.

Am la ora actuală 447 de copii care au semnat pentru această propunere, băieți și fete. Surpriza a fost ca 95% dintre băieții cărora m-am adresat să fie de acord să semneze; fetele au semnat în procent de 99%. Într-o singură clasă a fost un procent mai mic, era la mijloc o altă poveste, dar și acolo au semnat majoritatea. Dar în rest toate fetele au semnat și aproape toți băieții. Sigur, semnătura a fost doar a celor care doreau.

Elevii/elevele au fost foarte încântați/încântate. A fost plăcut surprins când la clase numai de băieți, unde inițial nici nu am dorit să le vorbesc, au semnat aproape toți băieții. M-am gândit că cine știe, cum o să reacționeze?, o clasă de profesională, a noua, zic, haide că lor nu o să le spun, că poate o să râdă. După care am zis că poate totuși când vor afla de la alții or să spună: „domnu' profesor, la noi de ce nu ați venit, am fi semnat”. Le-am vorbit și lor, toți au semnat, cu excepția a doi. Recunosc, nu știu ce aș fi făcut eu în clasa a noua dacă cineva îmi spunea asta. Dar erau alte vremuri, altă cunoaștere, alte noțiuni, pe care, iată, copiii de azi le au. M-am bucurat foarte tare să văd asta.

Trecând mai departe, nu m-am oprit aici. În discuțiile cu elevele despre această

problematică, întrebându-le ce părere au, ce știu, unele mi-au spus că au existat situații când nu au avut la ele produse de igienă intimă. Am auzit povești foarte interesante, dar triste.

Am făcut un chestionar cu 9 întrebări pe care l-au completat 164 de eleve din cele 250 care frecventează școala. Vă voi citi centralizarea acestui chestionar:

La întrebarea cu nr. 1 - „De când ești elevă ai fost vreodată în situația de a nu avea la școală articole de igienă menstruală (absorbante, tampoane etc)?” -, 86% dintre eleve au răspuns Da, cu variantele de continuare (ca răspuns la întrebarea 2): „o singură dată” (11%), „de câteva ori” (64%), „de mai multe ori” (25%).

La întrebarea cu nr. 3 - „Știi cazuri în care o fată (sau mai multe) au fost în situația de a nu avea articole de igienă menstruală la școală?” -, 94% dintre eleve au răspuns Da.

La întrebarea cu nr. 4 - „Ai fost vreodată în situația de a lipsi de la școală din cauza lipsei de articole de igienă menstruală?” -, 34% dintre eleve au răspuns Da, cu variantele de continuare (ca răspuns la întrebarea 5): „o singură dată” (33%) „de câteva ori”, (53%), „de mai multe ori” (14%).

La întrebarea nr. 6 - „Știi cazuri în care o fată (sau mai multe) au fost în situația de a lipsi de la școală pentru că nu au avut articole de igienă menstruală?” -, 52% dintre eleve au răspuns Da.

La întrebările cu numerele 7, 8 și 9: - 7. „Consideri că lipsa articolelor de igienă menstruală poate împiedica o elevă să se concentreze la oră, sau o poate face să se simtă inconfortabil făcând activitate fizică, ori o poate determina să lipsească de la școală?”, 8. „Crezi că articolele de igienă menstruală sunt o necesitate, sau un lux?”, respectiv 9. „Crezi că școala ar trebui să asigure, gratuit, articole de igienă menstruală?” -, cu excepția unei eleve (care a răspuns „un lux” la întrebarea cu nr. 8, întrucât a crezut că „lux” înseamnă că este prea scump), toate cele 164 eleve au răspuns „Da”: „O necesitate”, respectiv „Da”.

V-am prezentat situația de fapt. Am coroborat propunerea mea cu sugestia acelei eleve de a implica și copiii, după care am elaborat acest chestionar, cu nouă întrebări simple, directe. Am arătat care au fost rezultatele.

Întrebările au avut în vedere demersurile precedente din țările unde au fost decizii de a pune produse de igienă menstruală, gratuit, în toaletele școlilor sau în orice toaletă publică.

Stimate Doamne și Stimați Domni: am trei categorii de argumente pentru această propunere.

Primul tip de argumentare: tema ne privește, prin excelență, pe noi, persoanele de aici compunând Comisia egalității de șanse dintre femei și bărbați. Este zona mea de studiu și de activism. Am experiența acțiunii pentru drepturile femeilor, am susținut asociații pentru drepturile femeilor, am avut inițiative pentru drepturile femeilor. Pot deci confirma: există legislație centrată pe problematica egalității de șanse. Există legislație și în România. Constituția României dedică două articole egalității de șanse, există legislație în legi speciale.

Legea învățământului prevede obligativitatea respectării principiului egalității de tratament și, în special, a egalității de șanse între femei și bărbați. Este legea pe care noi,

cadrele didactice, suntem obligați să o respectăm.

Există o strategie de dezvoltare durabilă a României care stabilește „tinte”. Ținta nr. 5 privește explicit pe egalitatea de șanse, cu multe detalii. Mai există încă vreo trei ținte care menționează egalitatea de șanse.

A doua categorie de argumente este cea care obligă școlile să asigure produse de igienă în toaletele elevilor. Avem două ordine ale Ministrului Sănătății care obligă orice instituție care lucrează cu copiii, sau cu tinerii, deci și școlile implicit, să asigure la toaletele copiilor produse de igienă, care au în vedere nevoile fiziologice.

În cele două ordine apar trei locuri în care se menționează că la toalete trebuie să fie produse de igienă pentru nevoile fiziologice. Într-un articol sunt menționate „hârtie igienică, săpun etc”. Deci, „etc”. În alt articol se precizează că școlile trebuie să asigure produse de igienă pentru nevoile fiziologice, însă nedefinindu-le.

Una din replicile care mi s-au adus: produsele de igienă intimă pentru fete nu sunt prevăzute explicit. Desigur, așa este. Am putea să ne întrebăm, de ce, până mâine dimineață. Se găsesc multe răspunsuri. De exemplu, unul ar fi, în mintea mea, că cei care elaborează legile în România și cei care elaborează ordinele de ministri sunt în majoritate de sex masculin. Parlamentul României are 88% bărbați, Dintre persoanele care ocupă demnitatea de ministru, doar șase femei (din 20 de posturi). Drept urmare, atunci când se iau deciziile, nu se cunoaște despre ce este nevoie. Nu din rea intenție. La masteratul pe care l-am urmat nu îmi venea să cred câte lucruri noi aflam. Când s-au elaborat aceste prevederi, probabil, nu s-a gândit nimeni la fetele din școli.

Doi. Legea nu interzice aducerea în școli a produselor de igienă intimă. Există un principiu care spune că ceea ce este interzis, este permis. Acum, sigur, trebuie să vedem dacă ceea ce este permis este și legitim. Eu cred că este. Pentru că, de exemplu, să vă spun din întrebările pe care le-au ridicat copiii când am strâns semnăturile și am discutat cu ei. Un elev a zis așa: „Domnule profesor, eu am semnat, deci sunt de acord cu propunerea, vreau să vă pun o întrebare, să nu o luați altfel” - deși eu nu o luam oricum altfel -, „am semnat, sunt de acord, este interesant, sunt de acord cu dumneavoastră, dar vă întreb: pentru băieți ce puneți la toalete? De ce nu luptați și pentru ei?”. „Uite”, am zis, „lupt și pentru băieți să punem la baie ce au nevoie, dar hai să vedem ce anume. Ce au nevoie băieții și nu există la baie? Zi-mi, te rog, dar să acoperi nevoile fiziologice. Ai nevoie de hârtie igienică? Da. Ai nevoie de săpun la baie? Da. Le ai? Da. Mai ai nevoie de ceva?” „Nu”. „Perfect, deci ai tot ce îți trebuie. Fetele au nevoie de hârtie igienică? Da. Au nevoie de săpun? Da. Au nevoie de produse de igienă menstruală? Da, dar nu au. Drept urmare, propunerea mea este tocmai pentru a egaliza acest lucru”.

Un alt elev, tot băiat, mi-a zis „stați puțin, domnu’ că vă zic eu ce nu avem noi la baie și avem nevoie”. „Ia să aud!”. „Prezervative”. „Păi de ce zici că aveți nevoie?”. „Nu ați zis dumneavoastră că lipsa produselor de igienă menstruală poate afecta sănătatea fetelor? Că nu de asta statul pune hârtie igienică la toaletă, ca să nu ne fie afectată sănătatea, să nu împrăștiem boli, să nu contactăm boli? Deci, dacă mergem pe ideea sănătății”, a zis elevul, „dacă eu am un contact sexual neprotejat, nu mă îmbolnăvesc? Nu am nevoie de prezervativ? De ce nu luptați și pentru asta?”.

„Idea este foarte bună”, am zis, „dar este o diferență de plan. Dacă tu ai un contact

sexual și nu este protejat, este alegerea ta să ai acel contact sexual, protejat sau neprotejat, deci ține de alegerea ta să împiedici riscul pe care îl poți avea dacă ai acest contact sexual. Pe când dincoace, nu ține de alegerea unei fete dacă să fie în perioada respectivă sau nu, este vorba de o necesitate fiziologică. În cazul tău nu este o necesitate fiziologică. Dar dacă tu faci un astfel de proiect pentru prezervative, eu îl voi susține, nu asta este însă tema mea aici. Tema este egalitatea de șanse dintre femei și bărbați”.

Rămânând pe același palier al igienii. Ministerul Sănătății a considerat ca la toaletele elevilor, obligatoriu, trebuie să fie hârtie igienică și săpun, deși hârtia igienică e un accesoriu care este accesibil tuturor, aproape. Dar putea să spună: v-am făcut toalete, fiecare să își aducă hârtie igienică, nu, ce mare lucru? Păi nu, chiar dacă e sau nu mare lucru, guvernul a apreciat ca asigurarea unor produse de igienă este absolut necesară pentru sănătatea copiilor și a adulților. Drept urmare, nepunând problema financiară, ci punând pe prim plan asigurarea sănătății, guvernul a considerat că este obligatoriu să fie aceste produse la toaletă.

Dacă aceste produse pe care guvernul le-a considerat necesare, sunt de necesitate fiziologică, așa cum le apreciază guvernul, întrebarea noastră este: „Sunt și produsele de igienă menstruală de necesitate fiziologică sau nu? Evident că da. Nu ne oprește nimene să considerăm că și aceste produse trebuie impuse obligatoriu la toate elevilor, mai ales că sunt în încăpere mai multe femei decât bărbați. Eu cred că lipsa unor astfel de produse este mai gravă decât lipsa hârtiei igienice.

Drept urmare, eu nu zic să nu fie hârtie igienică și să fie produse de igienă intimă. Dar argumentele cu care s-a susținut asigurarea hârtiei igienice, duc la concluzia că ar trebui ca în toaletele elevilor să fie și produse de igienă menstruală.

Eu cred ca aceasta e un prim pas. Dacă și dumneavoastră acceptați idea, trebuie doar să exprimăm un vot pentru susținerea propunerii mele în fața școlii, Școala poate să țină cont de votul dumneavoastră sau poate să nu țină cont. Dar contează mult poziția unei comisii special constituită pentru a asigura egalitatea de șanse. Este o ocazie de a face altceva decât ce am făcut până acum în această comisie. Este un pas prin care comisia arată că se poate implica și la alt nivel. Pasul făcut de dumneavoastră ar putea fi preluat de toate comisiile județene pentru egalitatea de șanse - vă asigur că o să le contactez pe toate -, inclusiv de Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse. Cred că noi aici am deschide un drum pentru a asigura aceste produse în toate școlile din țară,

A treia categorie de argumentare: îl găsiți și în chestionar, este cel al combaterii absenteismului. Există multe proiecte ale Ministerului Educației - doamna inspectoare școlară generală ne poate confirma -, pentru combaterea absenteismului. În România absenteismul școlar este pe primele locuri în Uniunea Europeană. Niciuna dintre metodele propuse în țara asta, că este minister, inspectorat, ONG, școli nu a dus la o creștere a combaterii absenteismului mai mare de 2%, 3%, 5%. Nu au cum. Nu a venit nimene cu o idee în care absenteismul să fie combătut 100%. La noi în școală, de exemplu, dacă ne uităm în cataloage, de la începutul anului până acum, cred că peste 250 de elevi băieți și fete au abandonat școala.

Propunerea mea dă o șansă, cât o are, combaterii absenteismului. Vom vedea după ce va fi implementată, dacă vom face măsurătorile. Tocmai ce ați văzut că sunt fete care

au declarat că au fost în situația de a lipsi de la școală pentru că le-au lipsit produsele de igienă intimă personală; și că știu mult mai multe fete care au făcut la fel.

În discuțiile mele cu elevele am avut povești care m-au lasat în lacrimi pentru că am și eu o fată. Mi-au povestit despre cazuri când nu au avut produse de igienă intimă la ele și au trebuit să împrumute, să alerge de colo colo; unele fete aveau să le dea, altele nu; altele au fost la cabinetul medical, am vorbit cu doamnele asistente și cu doamna doctor, care susțin propunerea mea și care au zis că au fost în situația de a nu avea ce să le dea. O asistentă a povestit că le-a dat vată când a avut, o altă asistentă a dat niște absorbante din absorbantele ei și a afirmat că nu este normal ca un copil să meargă la cabinetul medical pentru absorbante, normal este să fie asigurate la toaletă. Doamnele de la curățenie mi-au zis că de multe ori au văzut în coșuri că fetele foloseau hârtie igienică în loc de absorbante. Sunt povești care nu au de ce să se repete în secolul în care ne aflăm și în momentul în care ne aflăm.

Din perspectivă financiară, după părerea mea, este cel mai ușor de răspuns: Primăria asigură fonduri pentru produse de igienă, este în sarcina autorității publice locale. Un manager bun trebuie să gestioneze fondurile respective în așa fel încât să facă loc acestor produse.

O profesoară a susținut că noi trebuie să plătim, printre altele, curentul electric și nu avem bani de „astfel de chestii”. I-am zis așa: am intrat pe holul cancelariei, erau patru becuri aprinse, le-am stins pe toate, era ora 8, am trecut pe lângă toaleta cadrelor didactice, două becuri aprinse, le-am stins, am intrat în cancelarie, 8 becuri aprinse, le-am stins. Păi, dacă mai stăteau și numai o jumătate de oră stinse, am fi scos banii pe 40 de absorbante. Se pot găsi soluții pentru a gestiona banii. Chiar dacă nu le găsești, ceri o suplimentare a fondurilor. Mi-e greu de crezut că primarul unei localități, într-o astfel de situație, nu ar suplimenta fondurile.

Am fost acasă, în județ, la o elevă care avea probleme de sănătate, împreună cu un elev și două eleve. Pe drum, am oprit la un supermarket. Am intrat să le iau ceva de mâncare și le-am zis: să ne uităm la absorbante. „Spuneți-mi, care absorbante de aici ar fi utile?” Au indicat 3 tipuri de absorbante. Din calcul ar fi ieșit 60 bani unul. Ar însemna în școala noastră o cheltuială de aproximativ 1300 lei/lună, ar fi suficient pentru fetele din școala în care predau pentru un număr de aproximativ 100-120 de absorbante pe zi. Eu cred că 1300 lei pe lună la o școală precum Liceul Agricol care are înscriși în acte, 1009 elevi, care primește bani de la primărie, primește bani din venituri proprii: un chioșc, banii pe care îi ia la internat, banii pe care îi ia de la sala de sport pe care o are închiriată la un profesor de sport și banii pe care îi ia de la cele 60 de ha ale școlii contractate în arendă, ..., sunt sume foarte mari. O școală care primește bani de la ministerul agriculturii, sigur, nu îi dă pe absorbante, dar acoperă alte cheltuieli. O școală, care așa cum ne-a spus doamna profesoară care este implicată în proiecte cu fonduri europene, a obținut 1.000.000 de euro, să nu găsească o sursă ca să asigure aceste venituri? Când astfel de produse, necesare, implică cheltuieli atât de mici? Iar prețurile pe care le-am avut în vedere, erau la supermarket, probabil că dacă mergem pe furnizori, prețurile vor fi mai mici. Plus că sunt oferte tot timpul, de toate felurile.

Eu am terminat discursul, aș mai avea multe să vă spun, dar am încercat să

concentrez. V-aș ruga, dacă aveți întrebări să mi le adresați și vă răspund cu mare plăcere. Dacă aveți replici, prin care să susțineți că propunerea nu ar putea fi implementată, cu atât mai mult. Să știți că m-am gândit la toate replicile posibile. Ce mi s-au dat până acum reprezintă doar 1%, cred că mai știu încă 99% de replici care nu mi-au fost aduse. Am răspuns la toate, dacă la una nu aveam răspuns, renunțăm.

O primă replică a privit acoperirea financiară a propunerii: „Reticența ar fi tot financiară. Este greu, totuși, banu’... Ați dat exemplul școlii dvs., dar sunt școli care poate nu au bani”.

E.M: La toate școlile vin bani de la primărie pentru produse de igienă și directorul își gestionează fondurile primite. Se alocă bani pentru curent, apă, iar directorul îi distribuie în așa fel încât să îi ajungă. Dacă nu poți ca director, soliciți primarului suplimentare, sau apelezi la sponsori. Important este ca această propunere să intre în regulament, să fie obligatorie. Așa cum asigurarea hârtiei igienice este obligatorie, să fie și în cazul produselor de igienă intimă pentru fete. Legea spune că ești obligat să ai produsele de igienă asigurate. Nu ai bani să asiguri unui copil ce te obligă statul la minimul de igienă, îți dai demisia. Eu vă spun că dacă aș fi director azi în școală, mâine am avea produse de igienă menstruală.

Ma gândesc la *sensul negativ* invocat de colegele mele: teama că elevele ar lua mai multe absorbante decât ar avea nevoie. Astel de replici au fost și în țările mult mai civilizate decât în România și răspunsul dat a fost: dacă într-o școală sunt fete care iau mai multe absorbante, înseamnă că este nevoie și în familie, dar în timp lucrurile se vor așeza. Vezi și constați. Dacă observăm ca se depășește numărul de absorbante necesar, facem educație, de aceea suntem școală, le explicăm că sunt și alte eleve care au nevoie, facem o statistică, poate găsim mijloace de rezolvare. Așa și hârtia igienică poate dispărea și totuși o asigurăm în toalete.

Doamnă inspectoare școlară general, trei colegi de ai dumneavoastră, două inspectoare școlare și un inspector școlar, într-o discuție neoficială la inspectoratul școlar, m-au felicitat, au fost foarte impresionați de propunerea noastră; domnul inspector școlar a ridicat această problemă, a banilor, dar nu ca obstacol, dorea să ne ajute în cazul în care ne-am lovi de ea. A insistat că nu a invocat problema fondurilor ca piedică, ci dorea să sprijine propunerea la primărie pentru obținerea de fonduri, fiind și consilier local.

Problema e a importanței acestui demers, nu a banilor. Școala trebuie să înțeleagă că este o nevoie fiziologică pe care nu o decide eleva, dacă să o aibă sau nu, și doi, trebuie să știm că fetele au mai multe probleme decât băieții și să încercăm să echilibrăm problemele natural, pe cât se poate. O colegă a zis: ce vorbești de egalitatea de șanse, să vă văd eu că nașteți voi și că aveți voi menstruație. Ok, dar ce să facem, să stipulăm în regulamentul școlii să naștem noi, bărbații? Contrar a ceea ce a afirmat colega mea, nu vorbim de discriminare când ne referim la aspecte biologice. Aspectul biologic e un dat, în schimb egalitatea de șanse aceasta încearcă să facă, să echilibreze atât cât se poate. Evident, aceasta nu ușurează decât cu un procent foarte mic problemele pe care le au fetele, comparativ cu băieții. Dar măcar atât putem, să încercăm asta.

Lăptoiu Daniela: „Dacă îmi permiteți, domnule profesor, ca inspector general adjunct vă felicit pentru inițiativă, ceea ce ați făcut înseamnă educație și evoluție. Nici

nu ar fi trebuit să existe această problemă, ar trebui din start să fie aceste produse în toaletele elevilor. Trebuie găsită o posibilitate o bază legislativă, sau prin intermediul unui proiect, trebuie găsite pârgurile legale”.

E.M.: Asta este și ideea mea, de a veni la școală și de a trece în regulament acest lucru. O colegă a zis să adopte Parlamentul o asemenea prevedere, să decidă statul. Păi, Consiliul profesoral este statul, acesta este statul în școala noastră, consiliul profesoral.

Inspectoratul școlar nu dispune de bugetul școlii respective. Unitatea de învățământ, prin Consiliul de administrație poate decide.

Noi nu ne-am întâlnit să luăm o decizie, ci să fim de acord sau nu cu propunerea pe care o am eu și elevii pentru școală. Eu am în vedere, atunci când fac o propunere la școală, un principiu din legea educației, din articolul trei, care spune că educația trebuie bazată pe principiul descentralizării. Asta înseamnă, ne spune tot legea acolo, că decizia trebuie să fie luată cât mai aproape de beneficiar. Drept urmare, întreb: poate consiliul de administrație să ia o decizie în sensul ăsta? Încalcă vreo lege? Nu încalcă nicio lege. Poate să ia o decizie în sensul ăsta? Nu doar că poate, dar legea educației spune că trebuie să urmărească acest principiu, să ia decizii la nivel cât mai aproape de beneficiar. Este această propunere una bună sau nu? Dacă este una bună, dacă școlii i se permite să ia o astfel de decizie, și i se permite, vă rog să susțineți propunerea mea și să votați pentru acordarea avizului favorabil demersului.

Un punct de vedere al comisiei județene pentru egalitatea de șanse, care cu asta se ocupă, ar putea însemna mult pentru decizia la nivelul școlii. Trecând peste ce se va întâmpla în școala mea, o decizie a dumneavoastră va putea fi transmisă mai departe în alte școli. Sau va putea fi transmisă primăriilor din județul Buzău care, ele la rândul lor, dacă vor, mai ales pentru că vine de la cine?, de la Comisia Județeană pentru Egalitatea de Șanse, se pot gândi și o să spună: dacă oamenii de acolo, din Comisie, au zis asta, noi ne vom gândi și vom oferi.

În Consiliul reprezentativ al elevilor de la școala mea doar 3 elevi au votat împotriva propunerii. Dar în procesul verbal al ședinței s-a consemnat declarația acestora conform căreia au fost nevoiți să voteze împotriva deoarece, după ce la ședința anterioară au votat pentru adoptarea propunerilor prin care se dorea introducerea în regulament a unor prevederi privind drepturile elevilor au fost sancționați.

Doamna președintă a Comisiei: „Eu zic să trecem la vot”.

Rezultatul votului: unanimitate pentru, 100% de acord.

E.M: Vă mulțumesc pentru încrederea acordată și, mai ales, pentru votul exprimat în unanimitate în favoarea propunerii. Dacă ați ales să susțineți propunerea noastră, ca în toaletele Liceului Agricol să fie amplasate produse de igienă intimă pentru eleve, cred că veți fi de acord, având în vedere că ne aflăm într-o comisie cu competență județeană, ca avizul să fie dat pentru toate unitățile școlare din județ.

Doamna președintă a Comisiei, după ce a consultat toate persoanele prezente la ședință, care și-au exprimat acordul prin semnăturile date în tabelul care a fost redactat în sensul celor solicitate, a anunțat: „Hotărârea va fi de avizare favorabilă - din partea Comisiei Județene pentru Egalitate de Șanse - a propunerii ca la toaletele fetelor din unitățile de învățământ din județul Buzău să existe produse de igienă intimă pentru eleve,

gratuite”¹⁵.

E.M.: Dincolo de cele trei categorii de argumente, propunerea are și rol educativ. În momentul în care realizezi un demers precum acesta, transmiți elevilor și elevelor de ce este bine să fie așa cum azi s-a avizat în această comisie, cât de util este ceea ce am realizat azi. De aceea mi-ar fi plăcut ca azi să poată interveni și doamna doctor Elena Ucenic. Vă mulțumesc încă o dată!

Ședința Comisiei Județene pentru Egalitate de Șanse a fost una exemplară: discuțiile au fost calme, așezate, membrele/membrii comisiei au ascultat argumentele prezentate, nu a fost nicio intervenție în timpul în care o persoană își exprima opinia sau adresa întrebări, atmosfera a fost una prietenoasă.

Hotărârea nr. 16/29.05.2023, a Comisiei Județene pentru Egalitate de Șanse, Buzău, prin care „se avizează favorabil propunerea ca în toaletele elevelor din unitățile de învățământ să fie asigurate, în timpul programului școlar, articole de igienă mensturală” (art. 1) a fost transmisă către Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați, instituțiile/organizațiile membre în Comisia județeană în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați, unitățile administrativ teritoriale de la nivelul județului Buzău (în conformitate cu prevederile art. 2 al hotărârii).

15 Citez din procesul-verbal al ședinței Comisiei Județene pentru Egalitatea de Șanse, Buzău, din data de 29.05.2023: „S-a trecut la votarea propunerii prezentate. Toți participanții au votat PENTRU. Astfel a fost aprobată avizarea favorabilă a propunerii ca în toaletele elevelor din unitățile de învățământ să fie asigurate, în timpul programului școlar, articole de igienă mensturală. Participanții la ședință au propus ca hotărârea comisiei să fie transmisă spre informare și unităților administrative din județul Buzău”.